

Розгляд розділів дисертації передбачає наявність графічних матеріалів чи ескізів графічних таблиць.

Наукові здобутки аспіранта. Слід пам'ятати, що аспірантура — це тільки можливість і умови розвинення творчої та професійної особистості за рахунок самовідданої роботи. Успішне завершення аспірантської підготовки з ефективним проведенням самостійної дослідницької роботи, одержання якісних і вагомих нових наукових результатів, із захистом кандидатської дисертації є основою формування особистості науковця.

Як засвідчує практика, позитивних дослідницьких результатів можна досягти тільки тоді, коли аспірант зацікавлений знайти відповіді на питання типу: “Чому це так, а ні інакше? А як повинно бути?” Цього можна домогтися тільки завдяки своїм знанням, ерудиції, яку треба постійно вдосконалювати, поповнювати. Необхідно формувати своє наукове “я”, не забуваючи, що певні наукові істини потребують обґрунтування, доказу сформульованих відповідних теорем. Крім того, слід пам'ятати про доброспорядність науковця, не допускати підтасування фактів під існуючі результати більш авторитетних дослідників. Аспірант має навчитись захищати свої наукові здобутки, спираючись тільки на конкретні факти, бо, як правило, знаходяться науковці, котрі не будуть з ними погоджуватися.

Кожен аспірант має бути готовим до самоаналізу, знати свої здібності, аналітичні можливості, верхню межу їх, свої слабкі місця або прогалини в знаннях, щоб ліквідувати їх.

Велике значення мають також самодисципліна під час проведення наукових досліджень, планування своєї роботи, звітність перед собою про її виконання — що зроблено за рік, місяць, тиждень, день. Тільки самодисципліна, коректність наукових результатів створюють можливість для успішного завершення аспірантури.

Таким чином, узагальнюючи досвід підготовки аспірантів, можна запропонувати такі висновки:

- проведення відповідних досліджень, підготовка дисертації, передача її до захисту, а то й захист, цілком можливі і необхідні за три роки перебування в аспірантурі, тож не слід розтягувати виконання цієї роботи на довший термін;
- суворе дотримання термінів і результатів дослідження, передбачених “Індивідуальним планом аспіранта”, за кожний навчальний рік і кожне півріччя є гарантією успішної, плідної роботи;
- розроблення “Обґрунтування теми дисертації” і “Робочої програми дисертації” потребують серйозного ставлення, оскільки вони визначають подальшу дослідницьку роботу аспіранта;
- підготовка тексту дисертації — кожного розділу та його підрозділів — може бути ефективною тільки в тому випадку, коли попередньо проведено необхідні дослідження і одержані певні наукові результати, розроблені графічні матеріали, зроблені висновки.

Працюючи над дисертацією, слід постійно пам'ятати, що в ній повинні бути чітко визначені наукові здобутки аспіранта.

Віталій Шостя

*професор, керівник навчально-творчої майстерні
графічного дизайну НАОМА*

Повертаючи пам'ять, формуймо майбутнє!

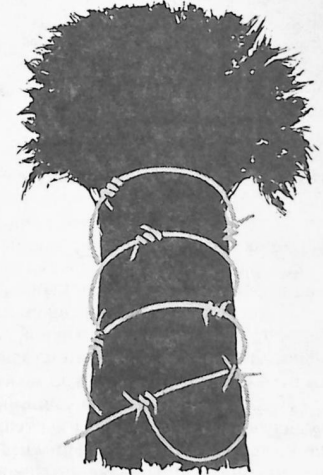
(Два конкурси плаката “Голодомор 1932–1933 років — геноцид українського народу”)

Всім боєм серця прокричу
Криваву пісню мого краю.

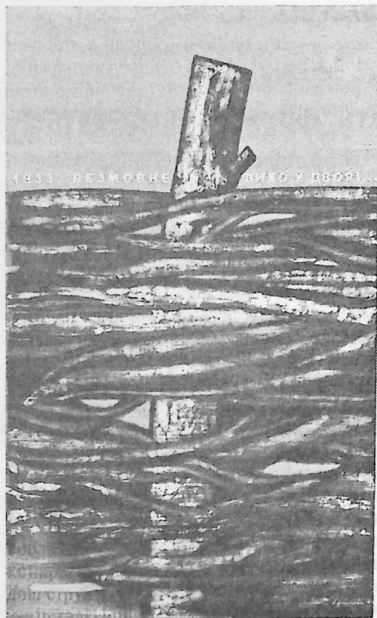
Олександр Олесь

Який ще народ склав би такі болісні від пережитого, від страждань пісні про себе, про свою історію. Вже сотні і сотні років збігають, а тужлива інтонація лише підсилюється, забарвлюється вже свіжими кривавими відтінками. І двадцять століття стало черговим для України часом історичних поневірянь, великих надій і ще більшого відчаю, мужніх героїв і нікчемних зрадників, правди і брехні, пошуків і втрат, національних велетнів і нездарних яничарів-поводирів та безкінечної руїни... Невже мій народ мав пройти отими шляхами історії, як невдаха по життю?

Багатівкове спрямоване витоптування національної свідомості лише набуло характерних для двадцятого століття ознак пароксизму “класової” ненависті, посяної кривавими, несамовитими ідеологами і практиками з маніякальним намаганням “упорядкувати” світ на свій пекельний штиб. І все це відбувалося на моторошному тлі фанфарних базікань і зомбувань про світле комуністичне майбутнє. Перекручування і фальшування історії, маніпулювання правдою, думками, долями, самим життям людським — ось лише частина зловісних інструментів, якими невтомно-костоломно “виховували нову людину”. І, найстрашніше, зрештою це їм таки вдалося зробити, принаймні з тією частиною населення, що ганебно й аморально заперечує українську мову і культуру, голодоморовий геноцид, справжніх героїв та й саму Україну.

І. Тарасова. Сніп

Ю. Куншикова.
1933. Безмовне лихо у дворі

винищив не лише мільйони людських життів, але й виморив, зупинив, перерубав незліченні українські єдинокровні сім'ї, роди. А хіба й досі не відчуваємо наслідків генетичного, духовно-хромосомного ураження українця? Нерішучий, смирний, неквапливий... — такі його характеристики, набуті в результаті вікових бідувань у своєму таки домі, гнітюча спадщина історичного безталання, що і зараз болісно дається знаки.

Нехтування пекучим досвідом минулого, втрата, анестезія пам'яті, як індивідуальної, так і колективної, суспільної, неодмінно примушуватиме народ знову і знову блукати історичними манівцями, котрі все далі заводятьимуть у хаші зневір'я до можливості бути господарем своєї долі.

Надзвичайно потужна емоційна енергетика страждань людських, волаюча несправедливість і зла неправда про голодомор тридцятих років не може залишити бездіяльним насамперед художника, за даром Божим покликаного, вповноваженого принаймні спробувати у творах своїх дати певний лад душі і думкам. Ще десь два десятиліття тому, працюючи над

Хоч і далека вже у часі правда, а проте від того не менш реальна, страшна і потворна. Правда про голодомор 1932–1933 років — специфічну карну акцію, спрямовану не лише на придушення непокірного українського населення, але й на приниження всього людського, щоб наступні покоління успадкували тваринний страх і, як упокорені істоти, лизали руку Хазяїна.

Вражають старі, зі щемними прикметами часу, світлин, а на них — обличчя простих українських селян. Приглядаючись пильніше до цих же документів, вражаєшся справжньою, незазримістю статечною шляхетністю молодих чоловіків, жінок, старших людей, дітей. Хліборобів, котрі вміли працювати і богомільно шанувати звичаєві родові чесноти.

Страшно навіть усвідомити, що зловісний геноцид

ескізами плакатів про що трагедію, підсвідомо розумів, що об'ємніше і глибокіше ця багатоаспектна тема реалізувалася би в опрацюванні значного колективу авторів. І ось цей час настав.

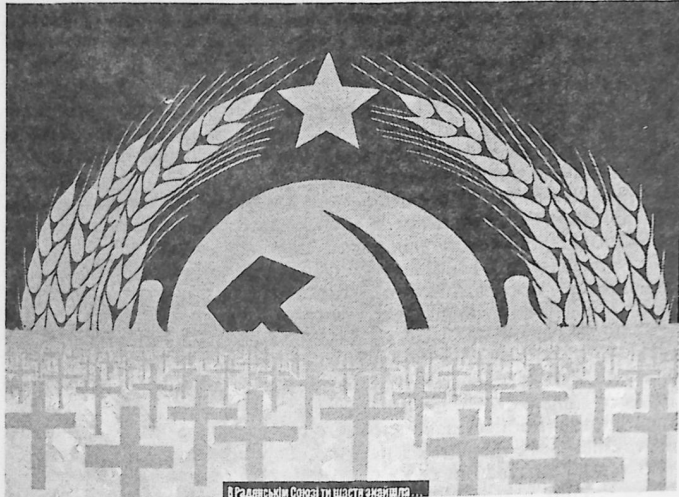
Замислюючи 2006 року конкурсний проект для студентів майстерні графічного дизайну, окреслював дві головні мети: суто професійну, мистецьку і — людську, громадянську. Остання ж бо складова пульсувала вже тривалий час у суспільстві як неоднозначна і дражлива з відомих історичних обставин.

Початком творчого процесу, як відомо, завше є опанування необхідним тематичним матеріалом, що й було зроблено доволі активно і продуктивно. Персонально “накопана” інформація ставала доступною усім в часі консультації ескізів у майстерні. Напевне тому авторам вдалося, лишаючись у програмній конкурсній тематичній дисципліні, достатньо успішно діяти в розробці конкретних аспектів основної теми.

Однією з ключових засад майстерні є впровадження, плекання культу ескізування — надійного і незрадливого способу віднайти з-поміж інших рішення, здатне вибудувати граничну виразність і точність. Долання трюєзму, поверхового, ілюстративного “прочитання” теми може відбутися лише в процесі наполегливого ескізування, рішучого відкидання як тривіальних ідей, так і невизначних пластичних характеристик, а також координування своїх пошуків з ескізними пропорціями колег по майстерні.

О. Неправда. Щедрі жнива 1933

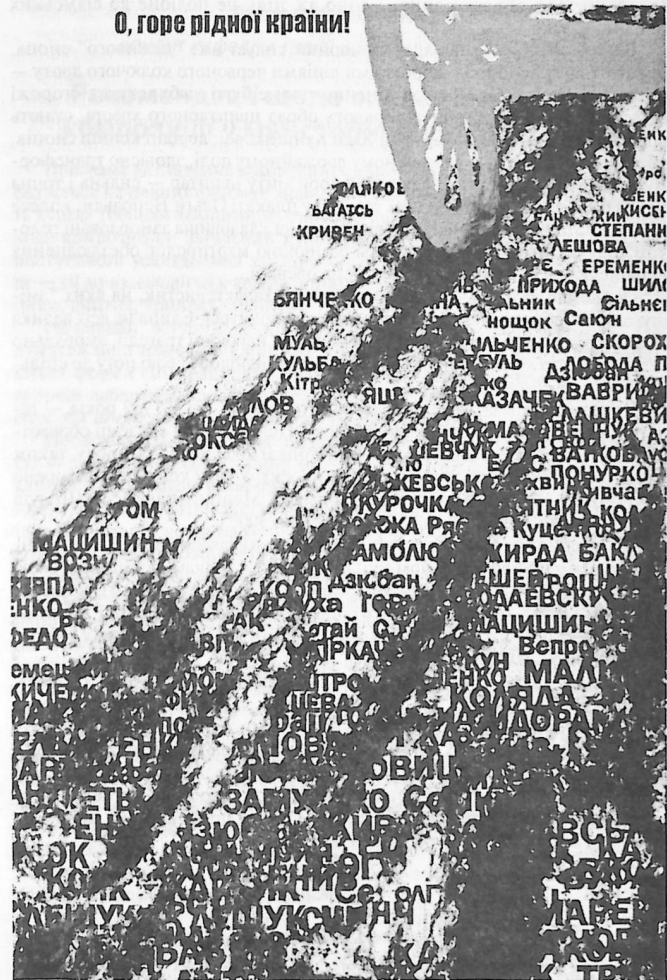
В. Мартинюк. "В Радянськiм Союзi ти щастя знайшла..."

У більшості оголошених до конкурсу плакатів унаочнювалися основні, базові знання, набуті через спеціальні фахові завдання і вправи, котрі були системно опрацьовані в курсових проєктах попередніх років. Гадаю, що і самі автори могли переконатися у властивості глибокого засвоєння професійного інструментарію, як загально-пропедевтичного (основи композиції, кольорознавство, шрифт, рисунок, живопис), так і власного, творчо розвинутого серйозною роботою у комплексних дизайнерських проєктах.

Отож, виходить, недостатньо лише вірно заявити, визначити змістову "драматургію" плаката, зумовити правдиву, точну і несподівану метафору, але оскільки жадалося, можливо, передусім, щоб від аркушів, їхнього емоційно-настрєвого ладу одразу починав вібрувати тонкий інтонаційний нерв теми. Адже студенти широко і відкрито сформували своє ставлення до вже оприлюднених фактів трагедії, що їй мало стати передумовою образних осмислень, перетворення сконцентрованої інформації у щось зовсім інше, іншу якість, у тіло образу.

Образ у плакаті, як відомо, надто вже "спеціальний" і вимогливий. Тут зазвичай і тісно думкам, і щедро, розлого очам, та й думкам слід бути бездоганно точними. Спрямовані ж у різні боки, зміст і форма підступно і невідмінно призведуть до безпорадних і безнадійних пошуків дороги до твору, до того об'єкту, котрий і є бажаною метою митця.

О, горе рідної країни!

Я. Фільковська. О, горе рідної країни!

Ідеальне тіло образу єдине, і воно аж ніяк не подібне до сіамських близнят.

Величезний, на весь аркуш, чорний силует вже “неживого” снопа, перетятого графічно — жорсткими лініями червоного колючого дроту — в плакаті Ірини Тарасової; вогненно-пломенючі відблиски на огорожі сільської родової садиби утворюють образ цвинтарного хреста, стають вражаючим символом у аркуші Юлії Куншикової; дорідні копиці сноплів, дбайливо складені на безмежному врожайному полі, зловісно трансформуються у неймовірний, сягаючий горизонту цвинтар — сильна і точна метафора неосяжної народної трагедії у плакаті Ольги Неправди; колеса жаливої підводи, що навалом відвозила на кладовища замордовані голодом цілі родини, перемелюють з багноюкою мартиролог обезлюднених українських сіл — на аркуші Я. Фільковської...

Ось лише кілька змістових, фабульних характеристик, на яких “змішувалися” образи плакатів, створених для конкурсу. Єдина на всіх велика тема розкривалася окремими фрагментами народної трагедії, аморально і злочинно прихованої правди. Кожен твір знайшов і свою ноту до спільного реквієму пам'яті.

Презентація плакатного проекту “Голодомор 1932–1933 років — генцид українського народу” відбулася в Національній академії образотворчого мистецтва і архітектури у листопаді 2006 року. 2007 року, також у листопаді, ми презентували другий проект. У двох конкурсах створено 50 плакатів. Творче змагання підтримали Морган Вільямс (США) та Міжнародний благодійний Фонд “Україна 3000”.

Це була колективна спроба ще раз, у специфічний спосіб, яким унікально володіє плакат, допомогти ствердитися думками і зміцнити свою позицію гнівної пам'яті усім свідомим (і не лише українцям), а також, можливо, вивільнити зі зручних об'ємів національної амнезії закіптюжену ідеологію і добровільним невіглаством звичайну людську совість у політичних спадкоємців злочину.

Напевне, це не єдиний і, мабуть, не найголовніший результат спільного проекту. Сподіваюся, що творчий процес, занурений у край неспростий історичний матеріал, долання його “вантажопідйомності”, формування власних дорослих оцінок моїми юними колегами, емоційний стан в часі інтенсивної роботи почали закладати підвалини (не боюся бути надто пафосним) їхньої громадянської позиції і достойного немітінгового патріотизму. Але хіба художник у своєму професійному діянні не творить і себе самого?

Віктор Кириченко

доцент кафедри графічних мистецтв НАОМА

Рекомендації щодо викладання курсу композиції у майстерні вільної графіки

Програма викладання композиції у майстерні вільної графіки НАОМА базується на певних фахових знаннях, вже одержаних студентами на I та II курсах (основи композиції, станкова фігуративна композиція, книжкова композиція). Загальний курс композиції будуватиметься з урахуванням поступового ускладнення завдань — від простої, дво-трифігурної композиції до взаємодії між композиціями таких складних систем, як серія, цикл, диптих, триптих, поліптих.

На першій, вступній лекції розповідається історія майстерні, окреслюється мета навчання у ній, висвітлюються творчі традиції, розглядаються форми співпраці викладача зі студентами, особливості роботи в творчій лабораторії, вимоги щодо виконання завдань, повідомляються способи поступового ускладнення завдань за семестрами.

Послідовність виконання завдань вибудовується за етапами: форекіз — завершений ескіз — збір матеріалу, натурні замальовки, етюди — картон — виконання в матеріалі — оформлення роботи (сигнатура, підпис, експозиція). При цьому практикуються як індивідуальні, так і загальні вправи з композиції — залежно від особистих творчих нахилів кожного студента майстерні.

Необхідно одразу спрямувати енергію студентів на глибоке проникнення у суть явищ навколишнього життя, на вивчення першоджерел народного мистецтва, пісенної та поетичної творчості, літератури, народного мистецтва українського народу, найкращих і найцікавіших зразків світового мистецтва. Для цього викладач має укомплектувати добірку зразків творів видатних художників, розраховану на весь цикл навчання. Студентам слід також запропонувати перелік літератури та художніх альбомів, які їм необхідні для теоретичного опанування і практичної роботи. Бажано, щоб рекомендована література була наявна в бібліотеці навчального закладу. Велику роль відіграють і зразки студентських робіт, що зберігаються у методичних фондах академії.

Після загального ознайомлення студентам пропонуються конкретні завдання, наводяться їхня характеристика, вимоги, розповідається про методику ведення роботи, матеріали, якими вона виконується, про важливість альбомів начерків, етюдів тощо.

III курс (5-й семестр)

Заняття проводяться у персональній навчально-творчій майстерні. Враховуючи те, що студенти вже мають дворічний досвід роботи в усіх жанрах графіки і графічних техніках, викладач пропонує завдання, які